

PLOVILA U SUSTAVU GOSPODARSKOGA ISKORIŠTAVANJA

Floating Crafts in the System of Economical Exploitation

UDK 351.823 : 336.2
Stručni članak
Professional paper

Sažetak

U suvremenom poduzetništvu iz godine u godinu bilježi se znatan porast kupnje skupih plovila, koja iz dana u dan sve više postaju dio imovine gotovo svakoga malo većeg trgovačkog društva ili obrta. Na njima se uz obavljanje gospodarskih aktivnosti za koje su plovila kupljena i registrirana, ugošćuju poslovni partneri i održavaju se poslovni susreti, ali se vrlo često rabe i u privatne (osobne) svrhe radi sporta i razonode. Kako se takva plovila gotovo redovito uvoze uz carinske i porezne olakšice, ili nulte stope carine i neplaćanje posebnog poreza (trošarine), ona su stalno izložena neprekidnom carinskom i poreznom motrenju glede njihova namjenskog korištenja.

Ključne riječi: plovila, rekreacijska plovila, posebni porez (trošarina), porez na dodanu vrijednost (PDV), carinska tarifa, carinska stopa, carinski dug, puštanje robe u slobodni promet, inspeksijski nadzor, iznajmljivanje plovila (charter), kabotaža i konstrukcijska namjena plovila.

Summary

In modern entrepreneurship from year to year a considerable growth of purchasing expensive vessels has been reported becoming increasingly from day to day a part of property of almost any of bigger trading company or business. Apart from their main purpose for carrying out economical activities (that the vessels have been bought and registered for), business partners are entertained and business meeting are held there. They are very often used for private (personal) sport and entertainment purposes. Since such vessels are almost regularly imported with duty and tax relief or zero duty tariff and special tax (excise), free, they are constantly exposed to continuous customs and tax monitoring considering their purpose usage.

Key words: vessels, pleasure craft, special tax (excise), value added tax (VAT), duty tariff, rate of duty,

customs debt, putting the goods into free service, inspection monitoring, charter, demise, charterer, coasting and design purpose vessels.

1. Uvod

Introduction

Zakonom o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove („Nar. nov.“, br. 139/97., 105/99., 55/00., 127/00., 107/01., 136/02. – pročišćeni tekst, 44/03. – ispravak i 95/04.) uređuje se plaćanje posebnog poreza na određene osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove koji se uvoze ili proizvode i prodaju u Republici Hrvatskoj. Njime se određuju: predmet oporezivanja, porezni obveznik, porezna osnovica, visina poreza i porezna stopa, porezna oslobođenja i povrat poreza, nastanak porezne obveze i plaćanje poreza te kaznene odredbe. Zakonom je propisano da je obveznik posebnog poreza na nova plovila uvoznik ili proizvođač, a na rabljena plovila stjecatelj ili kupac. Poseban se porez plaća ovisno o duljini plovila.

S carinskoga i poreznog motrišta, kad su u pitanju plovila, obračun carine i poreza temelji se na namjeni koja se utvrđuje ovisno o samoj konstrukciji plovila, ali jednako tako i o kategoriji poreznog obveznika. U nekim slučajevima može se raditi o različitim namjenama istih plovila jednake izvedbe. Tako, primjerice, vrlo se često plovilima konstrukcijski namijenjenima za sport i razonodu koristi u gospodarske svrhe, za iznajmljivanje plovila, to jest za *charter*.

U trenutku puštanja plovila u slobodan promet njegovu namjenu carinski i porezni obveznik dokazuje ispravom o registraciji uz carinsku deklaraciju. Naime, carinarnica utvrđuje smatra li se plovilo koje se uvozi opremom za obavljanje registrirane djelatnosti, te, sukladno donesenoj odluci, odobrava ili osporava pravo uvoza. Takav dokaz carinsko tijelo koje obavlja postupak uvoznog carinjenja plovila, uzima kao činjenicu. Međutim, nakon puštanja

*Željko Dominis, dipl. ing. pomorskog prometa, Dubrovnik

plovila u slobodan promet, tako prihvaćena činjenica, koja je predstavljala pravnu osnovu za korištenje institutom neplaćanja carine i/ili posebnog poreza, podložna je provjeri. Uporaba plovila u druge svrhe osim one sa spomenutim neplaćanjem očito je „izigravanje“ navedene namjene. Činjenica koja se tijekom inspekcijuskog nadzora utvrdi: da se plovila na koje carina i/ili posebni porez nisu plaćeni upotrebljavaju u druge svrhe, zahtijeva obračun carine i/ili posebnog poreza, te razliku plaćanja i poreza na dodanu vrijednost (dalje: PDV)¹, kojoj visinu carinarnica utvrđuje odlukom².

Naime, u trenutku podnošenja carinske deklaracije radi odobrenja puštanja robe u slobodan promet, porezna osnovica posebnog poreza za plovila, sukladno članku 5. stavku 1. točki 2. Zakona o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove - ovisi o duljini plovila u metrima. Uz carinu i poseban porez u postupku puštanja plovila u slobodan promet carinarnica koja provodi carinski postupak uvoznoga carinjenja, obračunava i naplaćuje i porez na dodanu vrijednost (dalje u tekstu: PDV), koje poreznu osnovicu, sukladno članku 9. stavku 1. Zakona o porezu na dodanu vrijednost („Narodne novine“, br. 47/95., 106/96., 164/98., 105/99., 54/00., 73/00., 48/04., 82/04. i 90/05.) čini carinska vrijednost utvrđena prema carinskim propisima, uvećana za carinu, posebne poreze i druge pristojbe, koji se naplaćuju u tom postupku. PDV, koji je obračunala i naplatila carinarnica pri uvozu, za poduzetnika obveznika PDV-a pretporez je nakon izvršenoga plaćanja na račun Državnog proračuna, sukladno odredbama članka 7. stavka 5. Zakona o PDV-u. Za pravne i fizičke osobe koje nisu u sustavu PDV-a, plaćeni PDV ulazi u trošak nabave.

Odredbe članka 94. Carinskog zakona („Narodne novine“, br. 78/99., 94/99., 117/99. - ispravak, 73/00., 92/01., 47/03, 140/05. i 138/06.) odnose se na carinski nadzor nad robom puštenom uz smanjenu ili nultu stopu carine, radi uporabe u posebne svrhe. Tim odredbama propisuje se da uvezena roba ostaje pod carinskim nadzorom ako je bila puštena u slobodni promet uz smanjenu ili nultu stopu carine zbog svoje uporabe u posebne svrhe. Takav nadzor prestaje kada se prestanu primjenjivati uvjeti utvrđeni za odobrenje smanjene ili nulte stope carine, kada se roba izveze ili uništi, ili kada je dopuštena uporaba robe u druge svrhe od onih utvrđenih za primjenu smanjene ili nulte stope carine, ali uz uvjet da je plaćen carinski dug.

Zbog toga carinarnice sve više i više obraćaju posebnu pozornost pri puštanju u slobodan promet plovila uz primjenu smanjene ili nulte stope carine i neplaćanje posebnog poreza radi uporabe u posebne svrhe, ali jednako tako i pri naknadnoj provedbi inspekcijuskog nadzora nad takvim plovilima.

Usprkos tomu, mnogi poduzetnici, ponekad iz neznanja, a vrlo često prema savjetima drugih (najčešće

svojih carinskih otpremnika - špeditera), prigodom uvoza kupljeno plovilo deklariraju i razvrstavaju u jedan od tarifnih podbrojeva iz tarifnog broja 8903 Carinske tarife, koja je sastavni dio Zakona o carinskoj tarifi („Narodne novine“, br. 61/00., 117/00. i 119/00.), „ex. za obavljanje djelatnosti (charter)“ s carinskom stopom „Slobodno“ (Sl.), iz razloga da se izbjegne plaćanje carine (koja se inače prema osnovnoj propisanoj stopi plaća u visini od 8% ako su to plovila za sport i razonodu), iako ne namjeravaju i unaprijed znaju da se neće baviti iznajmljivanjem plovila ili da se neće samo baviti iznajmljivanjem plovila već i nekom drugom gospodarskom djelatnošću za koju su registrirani. Takvim postupcima, često potpuno nepotrebno, redovito upadaju u zamku carinske i porezne prekršajne odgovornosti.

Naime, malo je onih poduzetnika, a i carinskih otpremnika, koji dobro poznaju pravila o razvrstavanju roba u Carinsku tarifu. Opće pravilo 1. Carinske tarife propisuje da nazivi odsjeka, poglavlja i potpoglavlja služe samo za lakše snalaženje, pri čemu su za razvrstavanje mjerodavni nazivi tarifnih brojeva i napomene uz odgovarajuće odsjeke i poglavlja, te propisana pravila ako ona nisu u suprotnosti s nazivima tarifnih brojeva i napomenama uz odsjeke i poglavlja. Jednako tako, Opće pravilo 6. propisuje način razvrstavanja robe u podbroj odabrana tarifnog broja, pa se tako roba razvrstava u podbrojeve pojedinog tarifnog broja temeljem naziva tih podbrojeva i napomena za njih, kao i, s nužnim izmjenama, temeljem drugih spomenutih pravila, podrazumijevajući da se podbrojevi mogu uspoređivati samo na istoj razini podjele.

Prema tim i drugim pravilima Carinske tarife, bez obzira na to što su to manja plovila, a ne brodovi, sva takva plovila konstrukcijski namijenjena za prijevoz putnika razvrstavaju se u tarifni broj 8901 s osnovnom carinskom stopom „Slobodno“, a ne u i tarifni broj 8903 sa osnovnom carinskom stopom od 8%. U tarifni broj 8903 razvrstavaju se sve vrste plovila koja su konstrukcijski namijenjena za sport i razonodu, tzv. rekreacijska plovila, a to su sve vrste jahta, bez obzira na veličinu, od sasvim malih do najvećih (megajahte), sportskih brodice ili jahta, jedrilica s motorom ili bez njega, brodice konstruiranih za razonodu, plovila na vodomlazni pogon (vodenih skutera) itd.

Člankom 3. Smjernice Europskog parlamenta i Vijeća broj 94/25, koja je dopunjena Smjernicom 2003/44 za rekreacijska plovila (Recreational Crafts Directive RCD 2003/44/EC - „Službeni list Europske unije“, br. 214 od 26. 8. 2003.), propisano je da za namjene navedene Smjernice pojam „rekreacijsko plovilo“ obuhvaća plovilo bilo koje vrste namijenjeno za sport i razonodu, neovisno o vrsti poriva, duljine trupa od 2,5 do 24 m mjerene prema usuglašenim standardima. Činjenica da se isto plovilo može upotrijebiti i za gospodarske namjene i za rekreaciju ne isključuje ga iz područja uporabe ove Smjernice kad se ono isto stavlja na zajedničko tržište za rekreacijske namjene.

Odredbama članka 3. stavka 1. točke 6. Pravilnika o brodicama i jahtama („Narodne novine“, br. 27/05. i 57/06.), u potpunosti usuglašeno s propisima Europske unije, rekreacijsko plovilo definirano je kao bilo koje vrste namijenjeno za sport i razonodu, duljine trupa od 2,5 do

¹ PDV se plaća kao pretporez po stopi od 22%.

² Radi potpunijeg usklađenja s europskim Carinskim kodeksom, Izmjenama i dopunama Carinskog zakona („Narodne novine“, br. 138/06.) zamijenjen je pojam „rješenje“ pojmom „odluke“, sukladno već prije uspostavljenoj definiciji „odluke“ u članku 4. Carinskog zakona, i usklađivanje odredaba o odlukama koje se odnose na primjenu carinskih propisa uz istovremeno brisanje odredbe koja je izrijekom navodila supsidijarnu primjenu Općeg poreznog zakona i Zakona o općem upravnom postupku.

24 m mjerene prema usuglašenoj normi, neovisno o vrsti poriva.

2. Uvoz plovila za potrebe pravne osobe ili za obavljanje gospodarske djelatnosti

Vessels Import for the Corporation Needs or for Economic Activity Performance

Poduzetnici i druge pravne osobe plovila mogu uvoziti za svoje potrebe (za potrebe pravne osobe) ili za obavljanje gospodarske djelatnosti.

Kad je u pitanju uvoz za svoje potrebe (potrebe pravne osobe), pravna osoba dužna je platiti ukupni carinski dug, koji obuhvaća carinu, PDV i poseban porez ako je on propisan za uvoz određenog plovila.

Kad je u pitanju uvoz za obavljanje gospodarske djelatnosti, poduzetnici i druge pravne osobe oslobođeni su od plaćanja posebnoga poreza, te plaćaju samo carinu i PDV.

3. Obavljanje gospodarske djelatnosti iznajmljivanja (*charter*)

Economic Activity Performance (Charter)

Kako više nema privremenoga uvoza stranih plovila radi obavljanja gospodarske djelatnosti iznajmljivanja (*charter*) na temelju instituta privremenog uvoza sukladno Aneksu E Konvencije o privremenom uvozu („Narodne novine“ – Međunarodni ugovori, br. 16/98. i 1/03. - dalje u tekstu: Istambulska konvencija), poduzetnicima ostaje jedino mogućnost redovitog uvoza plovila (carinski postupak puštanja u slobodan promet).

Naime, člankom 9. stavkom 1. Pomorskog zakonika („Narodne novine“, br. 181/04.) propisano je da kabotažu, to jest prijevoz stvari i putnika između hrvatskih luka mogu obavljati samo brodovi, jahte ili brodice hrvatske državne pripadnosti. Stavkom 2. istog članka propisano je da se kabotažom smatra i prijevoz osoba stranom jahtom ili brodicom unutar unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora uz naplatu, dok je stavkom 4. propisano da se prijevoz osoba jahtom ili brodicom uz naknadu u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske može obavljati samo brodicom ili jahtom hrvatske državne pripadnosti, koja je u vlasništvu domaće fizičke ili pravne osobe i ispunjava uvjete utvrđene posebnim propisom što ga donosi ministar za pomorstvo.

Člankom 3. Uredbe o uvjetima za dolazak i boravak stranih jahta i brodica namijenjenih sportu i razonodi u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 40/06.) propisano je da se brodicom ili jahtom strane državne pripadnosti ne smije obavljati prijevoz putnika u Republici Hrvatskoj uz naplatu, to jest obavljati gospodarsku djelatnost.

Ako poduzetnik ili neka druga pravna osoba želi uvesti plovilo za obavljanje djelatnosti iznajmljivanja (*charter*), mora za tu djelatnost biti registrirana. U tom slučaju, prigodom uvoza plovila (puštanje u slobodan promet) ono se razvrstava u odgovarajuće tarifne oznake za plovila koja obavljaju gospodarsku djelatnost iznajmljivanja

(*charter*) iz tarifnog broja 8903 Carinske tarife, pa se carina obračunava po stopi „Slobodno“. Ujedno se, budući da će se plovilom obavljati gospodarske djelatnosti, ne obračunava ni poseban porez, sukladno Zakonu o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove. Pri tome deklarant mora, pri podnošenju jedinstvene carinske deklaracije i puštanja plovila u slobodan promet, ovlaštenoj carinarnici dati i pisanu izjavu da će predmetnim plovilom obavljati samo gospodarsku djelatnost iznajmljivanja (*charter*).

Razvrstavanje plovila u određeni tarifni podbroj unutar tarifnog broja 8903 „ex. za obavljanje djelatnosti (*charter*)“ na domaćoj razini podjele Carinske tarife sa stopom „Slobodno“, znači obvezu uvoznika da se samo bavi iznajmljivanjem plovila za sport i razonodu, o čemu se i daje posebna izjava pri uvoznom carinjenju.

Pri uvozu predmetnih plovila za obavljanje *chartera* u Europsku uniju, ne može se koristiti ovom pogodnošću jer je ona propisana samo na razini hrvatske podjele Carinske tarife, i takva bi se plovila pri uvozu u Europsku uniju razvrstala u odgovarajući tarifni podbroj unutar tarifnog broja 8903 i platila bi se carina prema propisanoj stopi (ako se ne bi, eventualno, koristilo povlaštenom carinskom stopom³ uz potvrdu o podrijetlu). Naime, klasifikacija hrvatske Carinske tarife temelji se na *harmoniziranom sustavu* (međunarodno nazivlje na kojemu se temelje gotove sve postojeće carinske tarife u svijetu) i na *kombiniranom nazivlju*, koje je temelj carinske i statističke tarife Europske unije i većine drugih europskih zemalja (odnosi se na nižu razinu podjele od *harmoniziranog sustava*). Samo na još nižoj razini od *kombiniranog nazivlja* neki su hrvatski podbrojevi, među kojima i predmetni podbrojevi „ex. za obavljanje djelatnosti (*charter*)“ unutar tarifnog broja 8903.

Dakle, u tarifnom broju 8903 Carinske tarife Europske unije (*Combined Nomenclature* – Službeni list Europske unije br. 256/87. – 493/05.) ne postoje podbrojevi unutar tarifnog broja 8903 kao u hrvatskoj Carinskoj tarifi (Uredba o Carinskoj tarifi - „Narodne novine“, br. 145/05., 149/05. – ispravak, 11/06. – ispravak, 37/06., 46/06. – ispravak, 85/06. i 91/06.).

Radi usporedbe u Prilogu 1. dan je tablični prikaz podjele unutar tarifnog broja 8903 Carinske tarife Republike Hrvatske i Carinske tarife Europske unije.

4. Nenamjensko korištenje plovilom

Not for a Specific Purpose Use of Vessel

Iz godine u godinu za sve se više registriranih plovila namijenjenih za iznajmljivanje (*charter*), puštenih u slobodan promet uz primjenu nulte stope carine i neplaćanje posebnoga poreza, ustanovilo njihovo nenamjensko korištenje. Najčešće se to odnosi upravo na obavljanje gospodarske djelatnosti prijevoza putnika, to jest uporabe plovila u privatne (osobne) svrhe za sport i razonodu, a što je u suprotnosti sa spomenutom

³ Carinske stope pri uvozu propisane su Uredbom o Carinskoj tarifi za 2006. godinu. Carinska stopa može biti osnovna stopa ili povlaštena carinska stopa ako se roba uvozi iz zemlje s kojom Republika Hrvatska ima sklopljen ugovor o slobodnoj trgovini. Osnovna ili povlaštena carinska stopa obračunava se na carinsku vrijednost robe.

izjavom koju je uvoznik plovila dao pri uvozu i podnošenju jedinstvene carinske deklaracije da će plovilom obavljati samo gospodarsku djelatnost iznajmljivanja. Redovito se protiv takvih poduzetnika ili drugih pravnih osoba pokreću prekršajni i carinski upravni postupci, što rezultira visokim prekršajnim novčanim kaznama, plaćanjem neplaćene carine i razlike PDV-a, te zateznih kamata, koje ponekad mogu biti veoma visoke, ovisno o duljini vremenskog razdoblja od dana uvoza, dakle o duljini nenamjenskog korištenja plovilom.

5. Obavljanje prijevoza putnika i drugih gospodarskih djelatnosti

Performance of Passengers Carriage and Other Economic Activities

Uz nenamjensko korištenje često se provedenim nadzorima ustanovi da su tako uvezena plovila i konstrukcijski namijenjena samo za obavljanje djelatnosti prijevoza putnika ili neke druge gospodarske djelatnosti, te se pri puštanju u slobodan promet nisu ni mogla razvrstati u navedeni podbroj Carinske tarife za plovila namijenjena iznajmljivanju (*charter*) s carinskom stopom „Slobodno“.

Naime, ustanovljeno je da se rijetko, a može se reći gotovo nikako, ne obraća pozornost na konstrukcijsku namjenu plovila⁴, a što je temeljna pretpostavka za pravilno razvrstavanje plovila u određeni tarifni broj i podbroj Carinske tarife. Dovoljno je da uvoznik kao deklarant uvezeno plovilo razvrsta u tarifni podbroj „ex. za obavljanje djelatnosti iznajmljivanja (*charter*)“ s carinskom stopom „Slobodno“ i podnese dokaze da udovoljava zakonom predviđenim uvjetima za obavljanje djelatnosti iznajmljivanja plovila, te to i u pisanom obliku izjavi pa da od carinarnice dobije odobrenje i puštanje plovila u slobodan promet uz nultu stopu carine i neplaćanje posebnog poreza, bez obzira na to je li ono konstrukcijski namijenjeno za sport i razonodu, prijevoz putnika, ili neku drugu svrhu (ribolov, ronjenje, peljarenje i dr.).

Praksa je pokazala da se vrlo često plovila tako razvrstana za obavljanje neke druge gospodarske djelatnosti na moru, a ne za iznajmljivanje, deklariraju i razvrstavaju upravo zato da bi se izbjegla platiti carina koja se za plovila namijenjena sportu i razonodi plaća u visini od 8% (osnovna stopa carine), ili se primjenjuje povlaštena carinska stopa (ako se plovilo uvozi iz zemlje s kojom Republika Hrvatska ima sklopljen ugovor o slobodnoj trgovini). Takvim postupkom upada se u zamku prekršajne odgovornosti, a što je u navedenom slučaju potpuno nepotrebno i s motrišta pravila o razvrstavanju određenih proizvoda u tarifni broj 8903 i nepravilno. Naime, takva plovila treba razvrstati u određeni tarifni podbroj u tarifnom broju 8901 Carinske tarife s osnovnom stopom carine „Slobodno“. Razlika između plovila iz tarifnih brojeva 8901 i 8903 Carinske tarife nije u njihovoj veličini, nego u konstrukcijskoj

namjeni, a što se veoma često ne uzima u obzir. Iako se u nazivu tarifnog broja 8901 spominju brodovi (putnički i izletnički brodovi, trajekti, teretni brodovi, teglenice i slična plovila za prijevoz osoba ili robe), a u nazivu tarifnog broja 8903 i nekih njegovih podbrojeva jahte i brodice (jahte i ostala plovila za sport ili razonodu; brodice na vesla i kanui), pa na prvi pogled izgleda da se u tarifni broj 8901 razvrstavaju brodovi, a u tarifni broj 8903 jahte i brodice, to ipak nije ispravan i točan zaključak jer razlika nije u veličini, nego u namjeni, i to konstrukcijskoj.

6. Važnost konstrukcijske namjene plovila

The Importance of Vessel Design Purpose

Kriterij za razvrstavanje plovila u tarifne brojeve od 8901 do 8906 Carinske tarife sadržan je u riječi „konstruirana“ u dodatnoj napomeni 1. uz 89. poglavlje jer prema latinskoj riječi *construere* to znači *sagraditi, sazdati, stvoriti*, a prema rječniku stranih riječi znači: *sastaviti, složiti, izumjeti, urediti, projektirati, izmisliti, izrađivati plan nečega, praviti mehanizme, strojeve, građevine s izrađivanjem njihovih projekata i proračuna*.⁵

Pojam „konstruiran“ neizravno je sadržan i u napomeni uz 89. poglavlje Carinske tarife a odnosi se na: trup plovila, sastavljeno, nesastavljeno ili rastavljeno nedovršeno ili necjelovito plovilo, nesastavljeno ili rastavljeno cjelovito plovilo, plovila koja nemaju bitne značajke plovila određene vrste. Plovilima određene vrste smatraju se ona po konstrukcijskim karakteristikama prepoznatljiva kao plovila jedne vrste (primjerice plovila za sport i razonodu, za prijevoz osoba ili robe, za ribolov, za tegljenje ili potiskivanje, za peljarenje, za vađenje šljunka, za polaganje kabela, za znanstvenoistraživačku djelatnost itd.). Drugim riječima, sva navedena plovila koja nemaju bitne značajke plovila određene vrste, ili po svojoj konstrukciji nisu prepoznatljiva kao plovila iz tarifnih brojeva od 8901 do 8906, razvrstavaju se u tarifni broj 8906 Carinske tarife. Sva ostala plovila koja su po svojoj konstrukciji prepoznatljiva kao plovila određene vrste, razvrstavaju se prema pravilima i napomenama u tarifne brojeve od 8901 do 8906 Carinske tarife.

U primjeni kriterija (konstrukcijske) namjene proizvoda u podbrojevima glave 89. za plovila namijenjena za plovību morem i Općeg pravila 1 za primjenu *harmoziranoj sustava*, treba obratiti pozornost upravo na već navedenu i citiranu dodatnu napomenu 1. uz poglavlje 89. Carinske tarife, u kojoj je ta namjena sadržana. Namjena „za plovību morem“ za određene podbrojeve iz poglavlja 89. definirana je, dakle, uvjetom da su plovila zasnovana (konstruirana) za plovību morem i duljine trupa preko svega (isključivši bilo kakve stršeće dijelove) 12 m ili više.

Prvi uvjet (konstrukcijski, jer se odnosi na plovila zasnovana, to jest konstruirana za plovību morem) u objašnjenjima te dodatne napomene 1. uz poglavlje 89. Carinske tarife u *kombiniranom nazivlju* definiran je na sljedeći način: „Pod plovilima koja su prema svojstvima sposobna za plovību morem, podrazumijevaju se plovila koja su konstrukcijski tako izrađena i opremljena da i po

⁴ Vidi J. Tomašić, „Razvrstavanje motornog jedrenjaka u Carinsku tarifu“, Carinski vjesnik, 6/05, strana 71. i D. Mohar, J. Tomašić, „Kriterij klasifikacije za razvrstavanje robe u određeni tarifni broj“, Carinski vjesnik, 4/03., strana 77. i 78.

⁵ B. Klaić, *Veliki rječnik stranih riječi*, Zagreb, 1986.

nevremenu (jakosti vjetra od 7 po Beaufortovoj ljestvici) mogu ostati na moru. Plovila te vrste obično imaju vodonepropusnu palubu i nadgradnju otpornu na vremenske nepogode.“ Plovilima namijenjenima za plovidbu morem smatraju se i brodovi, brodice i druga plovila iz popisa za oslobođenje od plaćanja carine na robu namijenjenu za ugradnju u njih iz posebnih odredbi, dio II., pod A, točka 1. uvodnog dijela Carinske tarife.

Naglasimo još jednom: ono što razlikuje plovila iz tarifnih brojeva 8901 i 8903 jest konstrukcijska namjena, a ne veličina. Na takav zaključak upućuje i objašnjenje uz tarifni broj 8901: „U ovaj se tarifni broj razvrstava sva plovila namijenjena prijevozu putnika ili robe, osim plovila iz tarifnog broja 8903, te brodice za spašavanje (osim onih na vesla), brodova za prijevoz vojske i bolničkih brodova (8906).“

Sukladno navedenom, u tarifni broj 8901 uz navedene putničke i izletničke brodove, trajekte, teretne brodove, teglenice razvrstavaju se izrijekom i slična plovila za prijevoz osoba ili robe, kao što su brodovi za kružna putovanja i brodice za gospodarske namjene (npr. brodice za prijevoz putnika i sl.) - jednom riječju, sva plovila bez obzira na veličinu namijenjena (konstruirana) za obavljanje određenih gospodarskih aktivnosti.

U tarifni broj 8903 razvrstavaju se sve vrste plovila konstrukcijski namijenjenih za sport i razonodu - tzv. rekreacijska plovila, koja obuhvaćaju sve vrste jahta bez obzira na veličinu, od sasvim malih do najvećih, tzv. megajahta (koje su zapravo brodovi), sportskih brodice ili jahta, jedrilica s motorom ili bez njega, brodice za razonodu, plovila na vodomlazni pogon (vodenih skutera) itd.

Za ona plovila koja su bez ikakve dvojbe konstrukcijski namijenjena samo za sport i razonodu, ali koja se mogu i gospodarski iskorištavati, i to samo za iznajmljivanje radi sporta i razonode, na domaćoj je razini podjele Carinske tarife u tarifnom broju 8903 napravljena iznimka, pa je omogućeno njihovo razvrstavanje u podbrojeve ex. za obavljanje djelatnosti iznajmljivanja (*charter*):

- jedrilice s pomoćnim motorom ili bez njega, za plovidbu morem, duljine 12 m i više - tarifni podbroj 8903 91 10 10,
- jedrilice s pomoćnim motorom ili bez njega, ostale: duljine ne veće od 7,5 m - u tarifni podbroj 8903 91 92 10,
- jedrilice s pomoćnim motorom ili bez njega, ostale: duljine veće od 7,5 m - u tarifni podbroj 8903 91 99 10,
- motorne brodice, osim brodice s izvanbrodskim motorom, za plovidbu morem, duljine 12 m i više - u tarifni podbroj 8903 92 10 10,
- motorne brodice, osim brodice s izvanbrodskim motorom, ostale: duljine ne veće od 7,5 m - u tarifni podbroj 8903 92 91 10,
- motorne brodice, osim brodice s izvanbrodskim motorom, ostale: duljine veće od 7,5 m - u tarifni podbroj 8903 92 99 10.

Iz navedenoga proizlazi da je klasifikacija plovila u Carinskoj tarifi bitno različita od one u Pomorskom zakoniku jer je u Carinskoj tarifi riječ o konstrukcijskoj namjeni (to je i s drugim plovilima u tarifi: ribarskim

brodovima, brodicama, tegljačima i potiskivačima, ratnim brodovima, ...), dok je podjela u Pomorskom zakoniku prema veličini (duljini, volumenu, registarskoj tonaži i sl.). Upečatljiva je razlika u navedenom tarifnom podbroju 8903 92 10, koji se odnosi na motorne brodice, osim brodice s izvanbrodskim motorom, za plovidbu morem, duljine 12 m i više, a poznato je da je prema definiciji iz članka 5. stavka 1. Pomorskog zakonika jahta definirana kao plovni objekt za sport i razonodu neovisno o tome rabi li se za osobne potrebe ili za gospodarsku djelatnost, a kojemu je duljina veća od 12 m i namijenjen je za dulji boravak na moru, te koji je osim posade ovlašten prevoziti ne više od 12 putnika, dok se pojam brodice odnosi na plovni objekt namijenjen za plovidbu morem koji nije brod ili jahta, duljine veće od 2,5 m, ili ukupne snage porivnih strojeva veće od 5 kW. Pojam brodice ne obuhvaća:

- plovila koja pripadaju drugomu pomorskom objektu radi prikupljanja, spašavanja ili obavljanja radova,
- plovila namijenjena samo za natjecanja,
- kanue, kajake, gondole i pedaline,
- daske za jedrenje i daske za jahanje na valovima.

Dakle, pojam brodice prema podjeli iz Pomorskog zakonika obuhvaća plovni objekt od 2,5 do 12 m duljine namijenjen plovidbi morem kojemu je ukupna snaga porivnih strojeva veća od 5 kW.

Plovila iz tarifnog broja 8903 99 – ostalo (brodice konstruirane za pokretanje izvanbrodskim motorom, plovila na vodomlazni pogon - vodeni skuteri i sl.) nemaju podbroj ex. za obavljanje djelatnosti iznajmljivanja (*charter*), pa se na njih ne može odnositi navedeno razvrstavanje za obavljanje djelatnosti iznajmljivanja (*charter*). Međutim, posve je razvidno da se takvim plovilima obavlja određena gospodarska djelatnost, ali ne ona koja se odnosi na pojam „djelatnost iznajmljivanja (*charter*)“ u smislu Carinske tarife.

7. Puštanje plovila u slobodan promet uz primjenu nulte stope carine i neplaćanje posebnog poreza

Putting the Vessels Into Free Service Applying Zero Duty Tariff and Special Tax Free

Pri podnošenju jedinstvene carinske deklaracije (dalje u tekstu: JCD) za puštanje plovila u slobodan promet uz primjenu nulte stope carine i neplaćanje posebnog poreza veoma je važno pravilno i potpuno imenovati robu (polje 31.). Naime, u polje 31. JCD-a upisuju se svi potrebni podaci za identifikaciju robe. Naziv robe mora biti potpun kako bi se ona sa sigurnošću mogla rasporediti u Carinsku tarifu i druge tarife, to jest druge propise pri uvozu robe.

Pri carinjenju plovila zapaženo je da deklarant često, uz ostale manjkavosti, upisuje samo imenovanje iz Carinske tarife. Uz takvo i slično nepotpuno deklariranje gotovo je nemoguće u naknadnoj kontroli i u provedbi inspekcijskog nadzora identificirati robu, u ovom slučaju plovilo, i to ni s carinskoga ni s poreznog motrišta. Naime, nema osnovnih podataka, a koje je potrebno

navesti pri svakom uvozu plovila, bez obzira na to radi li se o puštanju plovila u slobodan promet uz primjenu nulte stope carine i neplaćanje posebnog poreza ili ne, ili je riječ o carinskoj olakšici pri uvozu plovila.

Kako svu robu u carinskoj deklaraciji treba deklarirati prema Carinskoj i drugim tarifama, to za uvoz plovila uključuje i tarifu propisanu Zakonom o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove. Da bi se plovilo moglo potpuno identificirati u polje 31. JCD-a, potrebno je uz podatke iz Carinske tarife unijeti i ove podatke:

- marku, model i/ili tip plovila, kako je naznačio proizvođač, ili stoji u računu prodavatelja,
- godinu proizvodnje,
- je li plovilo s kabinom ili polukabinom ili je bez njih,
- duljinu trupa plovila preko svega (isključivši bilo kakve stršeće dijelove),
- serijski broj trupa,
- vrstu pogona (vesla, jedra, motorni pogon, vodomlazni pogon),
- pri motornom pogonu je li motor ugrađen ili je izvanbrodski,
- za motorni pogon: marku, model i/ili tip, serijski broj i snagu motora,
- je li konstrukcijska namjena plovila za sport i razonodu ili je za komercijalnu uporabu (obavljanje neke od gospodarskih djelatnosti).

Uvoznik, ili primatelj plovila (vlasnik) iz polja 8. JCD-a, korisnik je odobrenja za primjenu povlaštene stope carine i neplaćanja posebnog poreza. Plovilo će u lučkoj kapetaniji biti registrirano na njegovo ime, to jest plovidbena dozvola glasit će na primatelja iz polja 8. JCD-a.

Za primjenu Zakona o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove i određivanje visine posebnog poreza važno je utvrditi ima li plovilo kabinu ili polukabinu⁶ ili je bez njih. Kako je prije navedeno, pri deklariranju plovila upisivanje tih podataka u polje 31. JCD-a je obvezno neovisno o tome podliježe li plovilo u trenutku puštanja u slobodan promet naplati posebnog poreza ili ne, kako bi se pri prijemu isprava, pregledu robe, promjeni podataka na zahtjev uvoznika, naknadnoj kontroli ili inspekcijском nadzoru moglo ustanoviti da plovilo eventualno podliježe naplati posebnog poreza. Naime, s protekom vremena naknadno je vrlo teško utvrditi je li plovilo u trenutku uvoza bilo s kabinom ili nije.

Slično treba primijeniti i na uvoz ribarskih brodova iz tarifnog broja 8902 Carinske tarife jer se i u takvim slučajevima naknadno može utvrditi da ih je trebalo (i da ih treba) razvrstati u tarifni broj 8903 za sport i razonodu.

⁶ Pojmovi kabine ili polukabine na plovilima podrazumijevaju takvu konstrukcijsku izvedbu određenog prostora na plovilu kojim se može koristiti za boravak osoba, bez obzira na to stoje li ili sjede osobe u njemu. Ako prostor prema veličini nije prikladan za boravak, dakle ne omogućuje ni sjedenje osoba, tada se ne radi o kabini ili polukabini.

8. Plovilo s izvanbrodskim motorom

The Vessel with Outboard Engine

Plovilo s izvanbrodskim motorom podliježe naplati posebnog poreza ako je namijenjeno sportu i razonodi, dužine do osam metara i snage motora preko 35 kW, sukladno Zakonu o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove. Odredbama toga zakona propisano je da se poseban porez ne plaća na plovila – brod ili brodicu (jahtu) i čamac unutarnje plovidbe koji se uvoze ili isporučuju za obavljanje registrirane djelatnosti. Oslobođenje od plaćanja posebnoga poreza carinarnica utvrđuje odobrenjem gdje se obvezno navodi rok u kojemu se plovilo ne smije otuđiti, dati drugomu na uporabu ili se njime koristiti u druge svrhe, osim za obavljanje registrirane djelatnosti.

Pri carinjenju potrebno je u JCD-u posebno razvrstati plovilo, a posebno motor prema Carinskoj tarifi i drugim tarifama (u ovom slučaju prema tarifi posebnog poreza na plovila). Pri tome se u polju 31. predmetnog JCD-a (uz sve prije naznačene podatke o plovilu) navodi „s izvanbrodskim motorom iz (upisuje se broj) stavka deklaracije“. Visina posebnog poreza ovisi ne samo o snazi motora nego i o duljini plovila jer plovilo i motor u smislu Zakona o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove čine cjelinu, dok je prema Carinskoj tarifi riječ o dvjema vrstama roba, pa ih valja odvojeno deklarirati.

Posebni porez na plovila s neugrađenim ili izvanbrodskim motorom na koje poseban porez nije obračunat i plaćen u trenutku uvoza, ili isporuke, plaća se prije registracije motornog plovila. Poseban porez obračunava i naplaćuje carinarnica. Bez dokaza o plaćenom posebnom porezu ne može se obaviti registracija plovila na motorni pogon.

9. Inspekcijски nadzor plovila puštenih u slobodan promet uz primjenu nulte stope carine i neplaćanje posebnog poreza

Supervision of Vessels Putting Into Free Service Applying Zero Duty Tariff and Special Tax Free

Provedenim inspekcijским nadzorima nad uvezenim plovilima za obavljanja gospodarske djelatnosti iznajmljivanja (*charter*), često se, među ostalim, utvrdi da se:

- 1) plovilima ne obavlja samo gospodarska djelatnost iznajmljivanja već se uz nju obavljaju i druge gospodarske djelatnosti (npr. prijevoz putnika),
- 2) plovilima ne obavlja samo gospodarska djelatnost iznajmljivanja već se obavlja isključivo i samo djelatnost prijevoza putnika,
- 3) plovila iznajmljuju drugim pravnim ili fizičkim osobama koje takvim plovilima obavljaju prijevoz putnika ili neku drugu djelatnost, (podnajam) ili se njima koristi u privatne svrhe za sport i razonodu,
- 4) plovilima ne obavlja isključivo gospodarska djelatnost iznajmljivanja već se rabe isključivo i samo u privatne svrhe za sport i razonodu,

5) plovilima ne obavlja nikakva gospodarska djelatnost.

Pri tome se za većinu slučajeva navedenih u točkama 1), 2) i 4), a djelomično i u točki 5), pokreću odgovarajući prekršajni i/ili carinsko-upravni postupci, dok se za navedeno u točki 3) često smatra da poduzetnik posluje u skladu s propisima, što također nije ispravno i zakonski utemeljeno.

Svi poduzetnici koji kao dio imovine imaju i plovila za iznajmljivanje također trebaju znati da se pri inspekcijskom nadzoru plovila puštenih u slobodan promet uz primjenu nulte stope carine i neplaćanje posebnoga poreza, posebna pozornost posvećuje sljedećem:

- da je tvrtka koje je djelatnost predmet inspekcijskoga nadzora, upisana u sudski registar trgovačkih društava kod Trgovačkog suda ili drugoga ovlaštenog tijela,
- da je prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti – NKD registrirana za obavljanje predmetne gospodarske djelatnosti (iznajmljivanje plovila),
- da tvrtka za svako pojedinačno plovilo posjeduje koncesijsko odobrenje što ga izdaje Vijeće za dodjelu koncesijskih odobrenja⁷ sukladno Zakonu o pomorskom dobru i morskim lukama („Narodne novine“, br.158/03.) za svaku tekuću godinu,
- da tvrtka za svako pojedinačno plovilo ima dozvolu za plovidbu, koju izdaje lučka kapetanija za rok od godinu dana,
- da je popis dugotrajne imovine tvrtke vođen po načelima urednosti, pravodobnosti i točnosti, što je propisano Pravilnikom o porezu na dohodak („Narodne novine“, br. 95/05.),
- da su u popis dugotrajne imovine unesena plovila u trenutku nabave,
- da je tvrtka iskazala prihod na temelju uporabe plovila u obavljanju određene gospodarske djelatnosti,
- da je tvrtka iskazala amortizaciju plovila kao trošak poslovanja,
- da tvrtka posjeduje cjenik za iznajmljivanje plovila (najčešće prema godišnjim, ili sezonskim razdobljima),
- da za svako iznajmljivanje plovila posjeduje *charter*-ugovore i račune o naplati,
- da tvrtka u sustavu Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka primjenjuje elektroničku prijavu popisa posade i putnika za plovila koja se iznajmljuju, to jest da je na osnovi vlastitog zahtjeva dobila svoj PIN i Internetom prijavljuje popis posade i putnika sukladno Pravilniku o uvjetima koje mora zadovoljavati plovni objekt, te fizička ili pravna osoba koja obavlja djelatnost iznajmljivanja plovila („Narodne novine“, br. 41/05.).

Česti su primjeri kad se inspekcijskim nadzorom utvrdi da poduzetnik registriran za obavljanja gospodarske djelatnosti iznajmljivanja plovila, koji je za određeno plovilo od carinarnice ishodio odgovarajuće odobrenje pa je ono pušteno u slobodan promet uz nultu stopu carine i neplaćanje posebnog poreza, posjeduje samo izdane

račune za uporabu tog što ga je naručila neka pravna osoba (najčešće hotel, turistička agencija i sl., a za potrebe transfera svojih gostiju) i u kojima je iskazana naplata usluge „najma plovila“ s posadom ili bez nje. Takvi računi, prema kojima je, dakle, iskazana samo naplata „transfera putnika“ ili samo „prijevozu putnika“, bez odgovarajućeg ugovora ne mogu poslužiti i ne mogu biti dokaz da se poduzetnik uvezenim plovilom koristio i da se njime koristi jedino za obavljanje gospodarske djelatnosti iznajmljivanja (*charter*).

Inspekcijsko tijelo, uz ostalo, prigodom obavljanja inspekcijskog nadzora nad plovilima puštenima u slobodan promet uz primjenu nulte stope carine i neplaćanje posebnog poreza, uzima u obzir da je ugovor o zakupu plovila strogo formalan i da svakako mora biti zaključen u pisanom obliku (članak 659. Pomorskog zakonika) jer u protivnom ne proizvodi nikakav pravni učinak i smatra se ništavnim. Pritom, potrebno je znati da sadržaj ugovora nije propisan. Međutim, da bi bio valjan, takav ugovor treba sadržavati bitne elemente bez kojih se bilo koji ugovor ne može smatrati ugovorom. To znači da bi ugovor o zakupu plovila trebao sadržavati minimum podataka, to jest imena stranaka, ime i/ili oznaku plovila, vrijeme za koje se daje u zakup, iznos zakupnine, datum zaključenja ugovora i potpis stranaka. Također treba naglasiti da se svako plovilo, sukladno članku 658. Pomorskog zakonika, daje ili uzima u zakup samo radi plovidbene djelatnosti, pa je to uvjet da se ugovor o zakupu plovila može smatrati ugovorom o zakupu pomorskog prava. U svim drugim slučajevima, kad se brod ili neki drugi plovni objekt daje u zakup u neke druge neplovidbene svrhe (npr. da služi kao restoran, disko, skladište i sl.), riječ je o zakupu u smislu građanskog prava, pa se na takav zakup primjenjuju odgovarajuće odredbe Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, br. 35/05.).

Dakle, djelatnosti iznajmljivanja plovila (*charter*) uz obvezno sklapanje ugovora o iznajmljivanju (*charter*-ugovora) podrazumijeva da tvrtka koja se bavi iznajmljivanjem plovila (*charter*-tvrtka) raspolaže i opremom za elektroničku prijavu popisa posade i putnika (priključak na Internet i oprema za uporabu elektroničkog popisa) te da je dobila korisničko pravo rada na centralnoj bazi podataka Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka (u kojoj se evidentiraju sve prijave popisa posade i putnika na plovilima) i da joj je dodijeljen korisnički PIN, ili lozinka za služenje aplikacijom za dostavu popisa posade i putnika. Popis posade i putnika ispisan kao povratni dokument nakon prijave popisa posade i putnika elektroničkim putem, mora se nalaziti na plovilu, i osoba koja upravlja plovilom na zahtjev ovlaštene osobe dužna ga je predočiti.

Česta je pojava da određena tvrtka kojoj djelatnost iznajmljivanja plovila nije osnovna djelatnost, ali je uz svoju osnovnu djelatnost (koja često nema nikakve veze s pomorstvom i nautičkim turizmom) registrirana i za obavljanje djelatnosti iznajmljivanja plovila u sudu ili drugom ovlaštenom tijelu u Republici Hrvatskoj i koja udovoljava ostalim zakonom predviđenim uvjetima za obavljanje te djelatnosti, uveze plovilo (obično je riječ o samo jednom, ali često veoma skupom luksuznom plovilu) i unese ga u konto svoje dugotrajne imovine.

⁷ Vijeće za dodjelu koncesijskih odobrenja imenuje gradsko ili općinsko vijeće.

Međutim, djelatnošću iznajmljivanja plovila (*charter*) u smislu Carinske tarife, kako je to prije navedeno, ne bavi se i nikad se nije ni bavila, a samo je jednim jedinim ugovorom „iznajmila“ predmetno plovilo (obično tek osnovanoj) „sestrinskoj“ tvrtki. Pri tome je inspeksijsko tijelo takav oblik „iznajmljivanja plovila“ često prihvaćalo kao obavljanje *charter*-djelatnosti, ili iznajmljivanja, koje je u skladu sa zakonom, a takve „*charter*-tvrtke“ su zadovoljno trljale ruke smatrajući da su „pronašle rupu u zakonu“.

Međutim, sad carinarnice veliku pozornost obraćaju upravo takvim slučajevima, te u takvim i sličnim okolnostima (primjerice: davanje plovila u najam ili podnajam drugim pravnim i fizičkim osobama, ali ne radi sporta i razonode), na temelju obavljenoga inspeksijskog nadzora, pokreću odgovarajuće upravne i carinsko-prekršajne postupke.

Postoje dijametralno suprotna mišljenja kako nadzorno tijelo treba postupiti kad se inspeksijskim nadzorom utvrdi da u razdoblju od dana uvoza do dana obavljanja nadzora plovilo pušteno u slobodan promet uz primjenu nulte stope carine i neplaćanje posebnog poreza, nije uopće gospodarski iskorištavano. Neki autori zastupaju mišljenje kako se samo zbog te činjenice ne može zaključiti da je nastao carinski dug i da bi bilo pogrešno obračunati carinu, posebni porez na plovilo i razliku PDV-a⁸, dok neki misle da plovilo očito nije rabljeno za deklariranu namjenu ako je nakon trenutka uvoza plovila počela barem jedna turistička sezona, a uvoznik nema koncesijsko odobrenje, dozvolu za plovidbu, prihod i trošak.⁹

Često se kao razlog neuporabe plovila navodi kvar motora, za koji nastanak u pravilu uvoznik plovila nema nikakvih dokaza kad se i je li se dogodio, a koji je uz to kvar takve prirode da se (ponekad godinama) „ne može popraviti“. Prema autorovu mišljenju, u takvim i sličnim slučajevima ima mjesta za pokretanje carinsko-upravnog, ali ne i prekršajnog postupka jer je carinski dug nastao zbog neispunjenja osnovnog uvjeta. Naime, razvidno je da je plovilo pušteno u slobodan promet uz primjenu nulte stope carine i neplaćanje posebnog poreza radi isključivog obavljanja gospodarske djelatnosti iznajmljivanja (*charter*), o čemu je uvoznik dao posebnu izjavu priloženu JCD-u. Dakle, uvoznik se obvezao da će obavljati navedenu djelatnost i, ako za njezino neobavljanje nema valjan i opravdan razlog potkrijepljen odgovarajućim dokazima, očito je da ima mjesta primjeni članka 207. Carinskog zakona, kojim se propisuje da uvozni carinski dug, među ostalim, nastaje i neispunjavanjem nekoga od uvjeta za puštanje robe u određeni carinski postupak ili za odobrenje smanjene ili nulte stope carine radi uporabe robe u posebnu svrhu.

Zaključak

Conclusion

Krstarenja plovilima za rekreaciju nesumnjivo su sve popularnija, a iznajmljivanje plovila (*charter*) danas je

postao sastavni dio suvremenog življenja i uobičajen način provođenja godišnjeg odmora, pa je neizostavni element ponude svake veće i ozbiljnije turističke agencije.

Poduzetnici koji namjeravaju imati plovilo, želeći racionalno i na najbolji mogući način iskoristiti svoj novac, često se nalaze u nedoumici kako postupiti: kupiti, uzeti u najam ili se na drugačiji način koristiti plovilom u poslovne i/ili privatne svrhe te kako odabrati plovilo koje će zadovoljiti sve njihove potrebe i istodobno biti novčano isplativo. Pri tome se, što zbog neznanja, što zbog želje da se prođe što jeftinije, često upada u zamku carinske i porezne prekršajne odgovornosti.

Opći uvjeti za osnivanje tvrtke u Republici Hrvatskoj propisani su Zakonom o trgovačkim društvima („Narodne novine“, br. 111/93., 34/99., 52/00. i 118/03.) i sve tvrtke moraju poslovati sukladno pozitivnim propisima u Republici Hrvatskoj. Iznajmljivanjem plovila može se baviti samo pravna ili fizička osoba registrirana za tu djelatnost u sudu ili drugom ovlaštenom tijelu u Republici Hrvatskoj, koja udovoljava zakonom predviđenim uvjetima za obavljanje te djelatnosti.

Pri uvozu plovila njegovo razvrstavanje u tarifni podbroj „ex. za obavljanje djelatnosti (*charter*)“ ne smije se shvatiti u doslovnom smislu te riječi, što znači bilo koje i bilo kakvo iznajmljivanje, jer riječ „*charter*“ u smislu Carinske tarife, kao u brodarstvu i pomorstvu, posebno u nautičkoturističkom smislu, ima poseban drugo značenje nego u drugim industrijskim granama.

Charter-tvrtke mogu svoja plovila puštena u slobodan promet uz primjenu nulte stope carine i neplaćanje posebnog poreza, iznajmljivati samo i isključivo za sport i razonodu. To podrazumijeva sklapanje određenoga ugovora o najmu plovila s najmoprimcem. Ugovor o zakupu (*charteru*) plovila strogo je formalan ugovor i svakako mora biti zaključen u pisanom obliku jer u protivnom ne proizvodi nikakav pravni učinak, i smatra se ništavnim.

Sve *charter*-tvrtke trebaju ishoditi pravo korisničkog rada na središnjoj bazi podataka u sustavu Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka, u kojoj se evidentiraju sve prijave popisa posade i putnika na plovilima, što znači primjenu elektroničke prijave popisa posade i putnika za plovila koja se iznajmljuju.

Prigodom puštanja plovila u slobodan promet, uz primjenu nulte stope carine i neplaćanje posebnog poreza, veoma je važno deklarirati ga prema Carinskoj i drugim tarifama (u slučaju uvoza plovila i prema tarifi propisanoj Zakonom o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove), te pravilno i potpuno upisati sve potrebne podatke kako bi se plovilo moglo sa sigurnošću identificirati i s carinskoga i s poreznog motrišta (uz ostalo mora se obvezno, radi plaćanja ili neplaćanja posebnog poreza odmah ili naknadno, navesti podatak ima li plovilo kabinu ili polukabinu ili ne).

Plovila iz tarifnog broja 8901 Carinske tarife obavljaju komercijalni prijevoz putnika, kao što su to linijski putnički brodovi (u nas sada uglavnom katamarani¹⁰), uključujući

⁸ Vidi V. Šimundić, „Uvoz plovila uz povoljniju carinu: članci 206. i 207. Carinskog zakona“, Carinski vjesnik, 11/04, strana 16. i 17.

⁹ Vidi D. Mohar, J. Tomašić, „Kriterij klasifikacije za razvrstavanje robe u određeni tarifni broj“, Carinski vjesnik, 4/03, strana 78.

¹⁰ Katamaran, eng. *Catamaran*, plovilo s dvostrukim trupom (dvotrupci). Plovila s trostrukim trupom nazivaju se trimaranima (trotrupci).

brodove za kružna putovanja i izletničke brodove, brodove za prijevoz tereta (za generalni teret, ro-ro, *lash*, kontejnerski, tankeri za prijevoz sirove nafte, naftnih derivata, ukapljenog plina, kemikalija), brodove hladnjače, brodove (obično prekoceanski) za prijevoz automobila (bez njihovih putnika), te za prijevoz i putnika i robe: trajekti (brodovi za prijevoz automobila i putnika, obično na kraćim relacijama) i slično. Međutim, taj tarifni broj obuhvaća, kako se u samom naslovu ističe, i slična plovila za prijevoz osoba ili robe, a što se odnosi na sva plovila konstrukcijski namijenjena za obavljanje jedne od dopuštenih gospodarskih djelatnosti.

Prema tomu, plovila konstrukcijski namijenjena za prijevoz putnika razvrstavaju se u taj tarifni broj, a ne u 8903, određen za sve vrste plovila konstrukcijski namijenjenih za sport i razonodu, za tzv. rekreacijska plovila.

Dakle, plovila iz tarifnih brojeva 8901 i 8903 Carinske tarife ne razlikuju se po veličini, već po konstrukcijskoj namjeni.

Prilog 1.

Appendix 1.

Tarifna oznaka	Naziv	CN code	Description
8903	POGLAVLJE 89	8903	CHAPTER 89
8903 10	BRODOVI, BRODICE I PLOVEĆE KONSTRUKCIJE		SHIPS, BOATS AND FLOATING STRUCTURES
8903 10 10	Jahte i ostala plovila za šport ili razbibrigu; brodice na vesta i kanui: - na napuhavanje:		Yachts and other vessels for pleasure or sports; rowing boats and canoes:
8903 10 90	-- mase ne veće od 100 kg	8903 10	- Inflatable:
8903 91	-- ostalo:	8903 10 10	-- Of a weight not exceeding 100 kg each
8903 91 10	-- jedrilice, čak i ako su opremljene s pomoćnim motorom:	8903 10 90	-- Other
8903 91 10 10	-- za plovību morem	8903 91	- Other:
8903 91 10 10	--- ex. za obavljanje djelatnosti iznajmljivanja (charter)	8903 91 10	-- Sailboats, with or without auxiliary motor:
8903 91 92	--- ostale:	8903 91 92	--- Seagoing
8903 91 92 10	---- duljine ne veće od 7,5 m	8903 91 92	--- Other:
8903 91 99	---- ex. za obavljanje djelatnosti iznajmljivanja (charter)	8903 91 99	---- Of a length not exceeding 7,5 m
8903 91 99 10	---- duljine veće od 7,5 m	8903 91 99	---- Of a length exceeding 7,5 m
8903 92	--- ex. za obavljanje djelatnosti iznajmljivanja (charter)	8903 92	-- Motor boats, other than outboard motor boats:
8903 92 10	--- motorne brodice, osim brodice s izvanbrodskim motorom:	8903 92 10	--- Seagoing
8903 92 10 10	-- za plovību morem	8903 92 10	--- Other:
8903 92 10 10	--- ex. za obavljanje djelatnosti iznajmljivanja (charter)	8903 92 10	---- Of a length not exceeding 7,5 m
8903 92 91	--- ostale:	8903 92 91	---- Of a length exceeding 7,5 m
8903 92 91 10	---- duljine ne veće od 7,5 m	8903 92 91	---- Of a length exceeding 7,5 m
8903 92 99	---- ex. za obavljanje djelatnosti iznajmljivanja (charter)	8903 99	-- Other:
8903 92 99 10	---- duljine veće od 7,5 m	8903 99 10	--- Of a weight not exceeding 100 kg each
8903 99	--- ex. za obavljanje djelatnosti iznajmljivanja (charter)	8903 99 10	--- Other:
8903 99 10	-- ostalo:	8903 99 10	--- Of a weight not exceeding 100 kg each
8903 99 10	-- mase ne veće od 100 kg	8903 99 10	--- Other:
8903 99 91	-- ostalo:	8903 99 91	---- Of a length not exceeding 7,5 m
8903 99 99	--- mase ne veće od 100 kg	8903 99 99	---- Of a length exceeding 7,5 m
8903 99 99	--- ostalo:	8903 99 99	---- Of a length exceeding 7,5 m

Literatura

References

Dominis, Ž., „Nautički turizam s carinskog motrišta“, Carinski vjesnik, br. 9/1999.

Dominis, Ž., „Plovila nautičkog turizma u carinskom postupku“, Carinski vjesnik, br. 8/2000.

Dominis, Ž., „Nautički turizam s carinskog motrišta“, Veleučilište u Dubrovniku - Colegium Ragusinum - Zbornik 1959. – 1999., Dubrovnik, 2000.

Dominis, Ž., „Zabrana gospodarske djelatnosti stranim plovilima namijenjenim športu i razonodi na moru i unutarnjim vodama Republike Hrvatske“, Carinski vjesnik, br. 5/2001.

Dominis, Ž., „Privremeni uvoz plovila nautičkog turizma u svrhu iznajmljivanja“, Računovodstvo, revizija i financije, br. 4/2001.

Dominis, Ž., „Ovlasti carinskih službenika u obavljanju poslova carinskih i trošarinskih provjera“, Računovodstvo, revizija i financije, br. 10/2001.

Dominis, Ž., „Plovila pod stranom zastavom u vodama Republike Hrvatske“, Računovodstvo i financije, br. 11/2001.

Dominis, Ž., „Novi propisi u hrvatskom nautičkom turizmu“, Naše more, br. 48(5-6)/2001.

Dominis, Ž., „Crni charter u hrvatskom nautičkom turizmu“, Naše more, br. 49(1-2)/2002.

Dominis, Ž., „Novim propisima protiv zloporaba sa plovilima koja plove pod stranom zastavom“, Računovodstvo i financije, br. 4/2002.

Dominis, Ž., „Postupak inspekcijskog nadzora proizvoda čiji se promet oporezuje posebnim porezima“, Računovodstvo i financije, br. 7/2002.

Dominis, Ž., „Uplivljavaju li brodovi u zonu sive ekonomije?“, Računovodstvo i financije, br. 8/2002.

Dominis, Ž., „Stop crnom charteru?“, Carinski vjesnik, br. 2/2002.

Dominis, Ž., „Inspekcijski nadzor trošarinskih obveznika“, Carinski vjesnik, br. 5/2002.

Dominis, Ž., „Jesu li neki brodovi u lancu crnog chartera?“, Carinski vjesnik, br. 7/2002.

Dominis, Ž., „Ovlasti carinskih službenika u postupku obavljanja nadzora nad posebnim porezima - I. dio“, Informator, br. 5003/2002.

Dominis, Ž., „Ovlasti carinskih službenika u postupku obavljanja nadzora nad posebnim porezima - II. dio“, Informator, br. 5004/2002.

Dominis, Ž., „Posljedice nedefiniranosti pojma »strani brod«, Carinski vjesnik, br. 6/2004.

Dominis, Ž., „Novi Pomorski zakonik s motrišta carinskoga i poreznog prava“, Carinski vjesnik, br. 2/2005.

Dominis, Ž., „Vinjetom protiv crnog chartera“, Carinski vjesnik, br. 3/2005.

Dominis, Ž., „Zakoniti upis nezakonito uvezenih plovila“, Carinski vjesnik, br. 4/2005.

Dominis, Ž., „Novi pravilnik i pitanje ustavnosti zabrane djelatnosti iznajmljivanja stranih plovila“, Carinski vjesnik, br. 5/2005.

Dominis, Ž., „Nautički turizam i novi propisi – I. dio“, Informator, br. 5153/2005.

Dominis, Ž., „Nautički turizam i novi propisi – II. dio“, Informator, br. 5155/2005.

Dominis, Ž., „Može li se zabranom ‚bijelog‘ spriječiti ‚crni charter‘ u hrvatskom nautičkom turizmu? – I. dio“, Informator, br. 5158/2005.

Dominis, Ž., „Može li se zabranom ‚bijelog‘ spriječiti ‚crni charter‘ u hrvatskom nautičkom turizmu? – II. dio“, Informator, br. 5159/2005.

Dominis, Ž., „Rješava li novi pomorski zakonik pitanje ‚crni charter‘ na našem moru?“, Novi Informator, br. 5307/2005.

Dominis, Ž., „Novine u pomorskom pravu I. dio - male stranice »Informatora«, Novi Informator, br. 5355/2005.

Dominis, Ž., „Novine u pomorskom pravu II. dio - male stranice »Informatora«, Novi Informator, br. 5360 - 5361/2005.

Dominis, Ž., „Novine u pomorskom pravu III. dio - male stranice »Informatora«, Novi Informator, br. 5366 - 5367/2005.

Dominis, Ž., „Novine u pomorskom pravu IV. dio - male stranice »Informatora«, Novi Informator, br. 5368 - 5370/2005.

Dominis, Ž., „Novi Pomorski zakonik i nezakonito iskorištavanje brodova“, Računovodstvo i financije, br. 2/2005.

Dominis, Ž., „Nautički turizam i novi pomorski propisi“, Računovodstvo i financije, br. 5/2005.

Dominis, Ž., „Aktualnosti u carinskom i deviznom poslovanju“, Seminarski materijal "TEB" - Poslovno savjetovanje, Opatija, 2005.

Dominis, Ž., „Novi Pomorski zakonik s motrišta carinskog prava“, Naše more, br. 52(5-6)/2005.

Dominis, Ž., „Teškoće u otkrivanju i kažnjavanju ‚crnog chartera‘ stranim mega jahtama, Carinski vjesnik, br. 1/2006.

Dominis, Ž., „Nova Uredba za strane jahte i brodice namijenjene sportu i rasonodi“, Carinski vjesnik, br. 5/2006.

Dominis, Ž., „Novine u Pravilniku o brodicama i jahtama“, Carinski vjesnik, br. 10/2006.

Dominis, Ž., „Produljen boravak za strana plovila nautičkog turizma u Republici Hrvatskoj“, Novi Informator, br. 5498/2006.

Dominis, Ž., „Carinski zakon - Redakcijski pročišćeni tekst Zakona s napomenama uz pojedine odredbe i pojmovnim kazalom (Narodne novine, br. 78/99., 94/99., 117/99. - ispr., 73/00., 92/01., 47/03. i 140/05.)“, Novi Informator, 2006.

Dominis, Ž., „Informacije za poduzetnika koji uvoze plovila“, Računovodstvo, revizija i financije, br. 10/2006.

Dominis, Ž., „Postupak privremenog uvoza prijevoznih sredstava i plovila nautičkog turizma“, "TEB" - Poslovno savjetovanje, časopis Financije i porezi, br. 8/2006.

Mohar, D., Tomašić, J., „Kriterij klasifikacije za razvrstavanje robe u određeni tarifni broj“, Carinski vjesnik, br. 4/2003.

Skupina autora „Automobili i brodovi u poreznom i poslovnom sustavu poduzetnika“, Računovodstvo, revizija i financije (biblioteka Računovodstvo - RRiF-ov priručnik), 2005.

Tomašić, J., „Razvrstavanje motornog jedrenjaka u Carinsku tarifu“, Carinski vjesnik, br. 6/2005.

- Zakon o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove („Narodne novine“, br. 139/97., 105/99., 55/00., 127/00., 107/01., 136/02. – pročišćeni tekst, 44/03. – ispravak i 95/04.)

- Zakon o porezu na dodanu vrijednost („Narodne novine“, br. 47/95., 106/96., 164/98., 105/99., 54/00., 73/00., 48/04., 82/04. i 90/05.)

- Carinski zakon („Narodne novine“ br. 78/99., 94/99., 117/99.- ispravak, 73/00., 92/01., 47/03, 140/05. i 138/06.)

- Zakon o carinskoj tarifi („Narodne novine“, br. 61/00., 117/00. i 119/00.)

- Recreational Crafts Directive RCD 2003/44/EC - „Službeni list Europske unije“, br. 214 od 26. 8. 2003.

- Konvencija o privremenom uvozu („Narodne novine“ – Međunarodni ugovori, br. 16/98. i 1/03.)

- Uredba (EZ) br. 648/2005. Europskog parlamenta i Savjeta od 13. travnja 2005. o izmjenama Uredbe (EEZ) br. 2913/1992. o utvrđenju Carinskog kodeksa Zajednice („Službeni list EU“, br. 117/2005.).

Rukopis primljen: 5. 2. 2007.